

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *Eric B. Karlsson*
 Härad: *Medelstadi* Adress: *Bråstorp, Tving*
 Socken: *Tving* Berättat av:
 Uppteckningsår: *1947* Född år *1880* i *Tving*

Religiösa föreställningar och kyrklig sed. s. 1-4.
Prestaror. s. 5-7.
Att gå med stjärnan. (nsg. svar) s. 8.

*fr. lista fr. Kyrko-
hist. o. kyrk. Arkivet
Lund.*

LUF. 60.

M. B. spec. 193

1.
ACC. N:R M. 10539: /

om å prof. Pligjels fringelösa

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 1/ Att gå fram och lägga offer på altaret förekommer endast juldagen i denna församling allt sedan 1880, menigheten vandrade igenom altarringen förbi tjänstgörande prästen, som hela tiden stod med ryggen emot församlingen, lade offret på högra ändan av altarbordet alltså höger om prästen.
- 2/ Att det under årens lopp förekommit altarofer vid andra tillfällen någon gång förmäler mycket gamla församlingsbor och i alla fallen har det varit för välgörande ändamål.
Vid vigsel har, vad nu känt är, ej offer upptagits på något sätt,
- 3/ *Kimma*, KIMBA
Att ungdomen gick och kimmade julafton var en mycket gammal sed, de gamla tror att det gjordes för att driva bort onda makter som huserade i den mörka höstens tid, att någon beständ person var utsedd förmäler ej traditionem, ortens unga män vilka som helst slöjdade sig en ganska grov stör dagarne före jul och samlade sig i större eller mindre sällskap för att i kyrkans torn klämta på klockorna.
Seden upphörde 1900 och därför att församlingen var rädda om sina klockor, en del slog allt för hårdhänt.
- 4/ Är ej känt något om.
- 5/ Kyrkan smyckades med blommor och unga björkar vid vigsel, med blommor och granar vid begravning, före 1920 var kyrkan ej upplåten för begravning / jordfästning / utan i särskilda fall då det var en högt uppsatt eller mycket förmögen person.
- 6/ Socknens ringare ringde varje lördagskväll då solen gick ner, de äldre männen lyfte på huvudbonaden, kvinnorna nego, arbetet avstannade för veckan.
Vid eldsvåda som syntes till kyrkbyn klämtades i klockorna vilken tid på dygnet det än var.
- 7/ Dyligt har ej förekommit här vad någon nu vet.
- 8/ Att tappa bröd på golvet fick ej ske, skulle så hända var den skyldige ej sen att be Gud om förlåtelse, bortlagt under 1890 talet.

ACC. N:R **M. 10539:2**.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9/ Husandakt förekom söndagar och hälgdagsaftnar, alla på gården anställda samlades i vardagsrummet någon lämplig tid, i mitt hem blev det kl. 10 fm. far läste ett kapittel i bibeln och de som kunde sjunga sjöng psalmen som passade för stunden, hälgdagsaftnar samlades folket på em. emellan djurens skötsel det var i regel kl. 3 em.

I somliga hem fanns, Postilla eller Utlegningen öfver alla the förnemste helgedagars epistler / som efter sedventon om hela åhret uhti Guds försambling uppläsne och förkunnade bliffna. Predikade och beskreffne aff D. SIMONE MUSCO. tryckt år 1606.

Denna bok fanns även i mitt hem och om far var förhindrad att läsa kunde mor läsa ur ovan nämnda bok.

10/ Vid kyrkbesök bars mörka kläder och silkeduk, några särskilda sockenkläder vet vi inte om, men kunde en och annan uppträda i något annat landskaps dräkter.

11/ Alla äldre kyrkbesökar läser en bön med nedböjt huvud så fort de satt sig i kyrkan, hälsning blir endast en nick hit eller dit, de unga har på senaste tiden frångått seden, men ännu förekommer det ganska allmänt.

3.

ACC. N:R M. 10539:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 12/ Psalmodikon var mycket sällsynt i vår socken men ett känner jag till och det användes vid psalmsång, i mitt hem var ingen musikalisk, men mor hade god sångröst och det gick bra utan musik, vid 15 års ålder, alltså 1895, började jag spela fiol och kunde jag ta psalmmelodierna ganska fort, fiolen kunde gå ann men klarinett var endast för dansmusik.
- 13/ Brudparet bevistade gudstjänsten i hemkyrkan första söndagen efter vigseln, var de från olika socknar tog det 2 söndagar, " sakarskål " känner vi ej till.
- 14/ Har jag ej hört något om.
- 15/ Brölloppsspelemän fick stanna vid kyrkdörren och avsluta musiken, ville de gå in i kyrkan fick de lämna sina instrument vid dörren.
- 16/ Gäster och nyfikna placerade sig i god tid innan brudparet anlände, brudparet först och de närmaste anhöriga efter strax före förrättningen.
- 17/ Nej inga skott i närheten av kyrkan sedan år 1845, tidigare vid gamla kyrkan fanns en s.k. grotta ~~var~~ brudparet skulle

4.
ACC. N:R. M. 10539: 4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dricka vin innan de gick in i kyrkan, på väg från denna grot-
ta avlossades skott enligt uttalande jag hört, någon fakta
för påståendet kan jag ej få numer.

18/ Nej, inte vad vi nu vet.

19/ Ej känt.

20/ Ej känt utan vid begravning, då även en psalmvers^{er} var uppspikad

21/ över dörren, här ett exp. Farväl min maka barn och vänner

till Gud jag går att be för er

ej sorg och smärta mer jag känner

ty endast der fast sällhet bor

fast jag^{er} ej hos er fick leva

skall dock min ande er omsväva.

21/ Vid sjukdomsfall och dödsbäddar lästes psalmvers.

ACC. N:R M. 10539:5.

Prestaver.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bruket av prestaver förekommer alltjämt i min hemsöcken, att prestavera anses som en högtidlig ära både för dem som bär dem och särskilt för den avlidnes äreminne, med prestaver menas de florbhängda stavar vår församling äger och som tillhanda hålles fritt de sörjande, prestaven är 2,10 m. lång, 6 cm. dm. och klädd med tät åtsittande svart kläde, 40 cm. från toppändan är anbrakt en rosett av svart glänsande flor.

Före 1880 användes prestaverna mycket sällan beroende på att enl. en tidig bestämmelse fanns att då prestaverna fick användas skulle den döde fört en för församlingen gangelig gärning, detta begrepp tolkades mycket olika, var det en militär kunde ju hända att han värnat hembygden, var det en i livstiden enrikoman kunde han ha givet kyrkan något minne, alltså förekom och förekommer ej att prestaverna bäras då någon kvinna begravdes.

Efter 1900 användes prestaverna mera allmänt, men fortfarande gäller att bland begravningsgästerna bör vara några som är värdiga att prestavera, t.ex. kyrkvårdar, kommunala tjänstemän, landstingsmän, fabriköre, godsägare, eller högre militär.

2.
ACC. N:R M. 10539:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hur länge prestaver funnits här i församlingen är ej be-
kant, ej heller varifrån bruket kommit.

Släktingar bär ej prestaverna det skall vara vänner till
den döde.

Före 1920 förvarades den döde i sitt hem tills begravnings-
dagen, då gick de prestaverande för kistan ut till likvagnen
hade prestaverna synligt stående i vagnen före likvagnen till kyr-
kan, så gick de prestaverande före kistan antingen till graven eller
numer in i koret, vid kistans huvudända stod de prestaverande kvar
under hela akten, gick så före kistan ut till graven och kvarstod
tills gästerna skingrades, de senare 15 åren har stolar varit pla-
cerade i koret så att de prestaverande kunde sätta sig under akten
hållande prestaven i upprät ställning.

Numer finnas gravkapell vid kyrkan och numer möter de pres-
taverande vid ^{kapellet} koret, dit numera alla ställer kistan intills begravnings-
dagen, att prestaverna sänkas över graven har jag ej varit med
om, jag har burit prestaven både i min hemsocken och i närgränsande
socknar såsom Eringsboda, Nettraby, Fridlefstad, Br. Hoby m. fl.

ACC. N:R M. 10539: 7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att knektar hade någon funktion vid begravning känner jag ej till, från 1900 talets början har ju socknens lärarekår intagit en framstående plats och uppträder dessa ofta såsom prestaverande för elever från någon skola.

Som jag här tidigare omnämnt prestaveras för präst, klockare banktjänstemän handl. fabrikör, godsegare, löjtnant och högre befäl storbönder, skollärare, mycket sällsynt för vanligt arbetsfolk, det är ej så att hinder från kyrkans sida föreligger numera, utan det anses ej betyda något och så finnas inga gäster de sörjande vill anförtro uppdraget att bära prestaverna.

Om något gravkors burits i gamla tider känner vi nu levande ej till.

Prestaver har ej förekommit vid något annat tillfälle.

ACC. NR M.10539:8.

Att gå med stjärnan.

Har inte förekommit här i socknen vad känt är.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV